



دانشگاه پیام نور دانشکده علوم تربیتی مرکز همدان

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته تاریخ و فلسفهی آموزش و پرورش گروه علوم تربیتی

عنوان پایان نامه:

مطالعهی شیوههای آموزش قانونگرایی، مشارکت و احترام به حقوق شهروندی در مدارس راهنمایی دخترانه شهرستان سنندج

> دانشجو: شەونم عثمانى

استاد راهنما: دکتر نعمتالله عزیزی

استاد مشاور: دکتر یدالله خرمآبادی

اسفند ماه 1389

///	تاريخ:
	شماره:



# بسمهتعالی صورتجلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایاننامه دوره کارشناسی ارشد

خانم شهونم عثماني

دانشجوی رشته علوم تربیتی (تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش) به شماره دانشجویی ۸۷۰۰۰۵۸۵ تحت عنوان «مطالعه شیوه های آموزش قانون گرایی، مشارکت و احترام به حقوق شهروندی در مدراس راهنمایی دخترانه شهرستان سنندج»

با حضور هیأت داوران در روز جمعه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۳ ساعت ۹ در محل ساختمان شماره ۲ سالن دفاع دانشگاه پیام نور همدان برگزار شد و پس از بررسی، پایاننامه مذکور با نمره به عدد ۱۹ به حروف نوزده با درجه عالی مورد تأیید واقع شد.

امضاء	دانشگاه /موسسه	مرتبه دانشگاهی	هيأت داوران	نام و نام خانوادگی	ردیف
	دانشگاه کردستان	دانشيار	استاد راهنما	نعمتاله عزيزي	١
	دانشگاه پیام نور همدان	استادیار	استاد مشاور اول	يدالله خرم آبادي	۲
	دانشگاه پیام نور تهران	دانشيار	استاد داور داخلی	محمدرضا سرمدى	٣
	دانشگاه پیام نور اراک	دانشيار	استاد داور خارجی	هاشم رضایی	۴
	دانشگاه پیام نور همدان	استاديار	نماينده تحصيلات	عباس امینی منش	۵
			تکمیلی دانشگاه/ گروه		

#### چكيده تحقيق:

بیان موضوع: مطالعه ی شیوه های آموزش قانون گرایی، مشارکت و احترام به حقوق شهروندی در مدارس راهنمایی دخترانه شهرستان سنندج.

هدف پژوهش: پژوهش حاضر به منظور مطالعه ی شیوههای آموزش قانون گرایی، مشارکت مردمی و احترام به حقوق شهروندی در مدارس راهنمایی دخترانه ی ناحیه ۲ سطح شهر سنندج انجام شده است. از آنجا که حکومتهای مردم سالار قدرت را از طریق قانون اعمال می کنند، خود ملزم به اطاعت از آن هستند؛ به همین دلیل مردم نیز در این حکومتها، مشتاقانه از قانون پیروی می کنند و در نتیجه گرایش به احترام از حقوق شهروندان و عدالت اجتماعی در چنین جوامعی به بهترین نحو ممکن برقرار می شود.

روش پژوهش: روش مطالعه از نوع توصیفی و جامعه ی آماری شامل ۲۵۲ نفر از اولیاء دانس آموزان این ناحیه می باشد که به صورت تصادفی خوشه ای انتخاب شده اند. با در نظر گرفتن نوع منطقه (برخوردار، نیمه برخوردار و کمتر برخوردار یا محروم) و جنسیت افراد پاسخگو (زن و مرد) از هر منطقه ۸۴ نفر از اولیاء دانش آموزان انتخاب شده و پرسشنامه در بین آنها توزیع شد. این پرسشنامه ی محقق ساخته شامل ۶ فرضیه و هر فرضیه شامل ۵ سوال بود که در مجموع ۳۰ سوال پاسخ بسته را شامل می شد. این سوالات در قالب طیف ۵ درجه ای لیکرت به صورت بسیار زیاد، زیاد، تا حدودی، کم و خیلی کم طراحی شده بود.

**یافتههای پژوهش:** نتایج این پژوهش نشان می دهد که آموزش والدین و دانش آموزان بر قانون گرایی، مشارکت مردمی و احترام به حقوق شهروندی در مدارس تاثیر دارد.

**واژگان کلیدی:** آموزش قانون گرایی، مشارکت مردمی، احترام به حقوق شهروندی، مدارس راهنمایی دخترانه.

# فهرست مطالب

شما	عنوان
: كليات تحقيق	فصل اول
مه	۱-۱- مقد،
مسأله	۱–۲– بیان
یت و ضرورت تحقیق	۱ –۳ – اهمی
اف تحقيق	۱ –۴ – اهدا
سيههاى تحقيق	۱ –۵– فرض
یف عملیاتی	۱–۶– تعار
<b>،: مبانی نظری و پیشینهی پژوهش</b>	فصل دوم
مه	۱–۲ مقد،
کردهای آموزش و پرورش در خصوص تربیت نسل آینده	۲-۲- کار آ
خچەي پىدايش حقوق شهروندى	۲–۳– تارید
ٔ - شهروند و ویژگیهای شهروندی	1-4-7
۱- اصول و حقوق شهروندی	7-4-7
۱- ضرورت آموزش حقوق شهروندی	۳-۳-۲
۱- شجرهنامهی حقوق شهروندی	4-4-7
۱- آموزش حقوق شهروندی در معاهدات حقوق بشر	3-4-1
۶- اصول حاکم بر برنامهی عمل ملی برای آموزش حقوق شهروندی	9- <b>4</b> -7
۱– محتوای آموزش حقوق شهروندی	V- <b>T</b> -7
گاه آموزش شهروندی در مدارس	۲–۴– جایاً
ٔ – آموزش شهروندی و نقش مدارس در آموزش شهروندی	1-4-7
۱- نقش انجمنها و نهادهای مدنی در آموزش شهروندی	7-4-7
۱- روشهای آموزش حقوق شهروندی	۳-۴-۲
۱- آموزش معلمان و نگاه حقوق شهروندی	4-4-7
۵- ضرورت آشنایی معلمان با مفاهیم آموزش شهروندی و شیوهی آموزش آن	7-4-6
ن و ضرورت آموزش قانون گرایی	۲ –۵ قانو

۲-۵-۱ قانون چیست؟         ۲-۵-۲ فایدههای قانون         ۶۹         ۲-۵-۳ فرورت آشنایی و احترام جوانان به رعایت قوانین اجتماعی         ۲۰ ۲-۵-۴ لوازم احترام به قانون         ۲۰ ۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون         ۲۰ ۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون         ۲۰ ۲-۵-۹ علل قانون گریزی جوانان         ۲۰ ۲-۵-۷ برنامه ریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینه ی آموزش قانون گرایی در مدارس         ۲-۶- مشارکت و ضرورت آموزش مشارکت در مدارس	91 99
<ul> <li>۲-۵-۳ ضرورت آشنایی و احترام جوانان به رعایت قوانین اجتماعی</li> <li>۲-۵-۴ لوازم احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۶ علل قانونگریزی جوانان</li> <li>۲-۵-۷ برنامه ریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینه ی آموزش قانونگرایی در مدارس</li> </ul>	89
<ul> <li>۲-۵-۲ لوازم احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۵ عوامل احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۶ علل قانون گریزی جوانان</li> <li>۲-۵-۷ برنامه ریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینه ی آموزش قانون گرایی در مدارس</li> </ul>	
<ul> <li>۲-۵-۵- عوامل احترام به قانون</li> <li>۲-۵-۹- علل قانونگریزی جوانان</li> <li>۲-۵-۷- برنامه ریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینه ی آموزش قانونگرایی در مدارس</li> </ul>	
۲-۵-۶ علل قانونگریزی جوانان ۲-۵-۷ برنامهریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینهی آموزش قانونگرایی در مدارس	٧.
۲-۵-۷ برنامهریزی بیشتر و پیگیری مناسب در زمینهی آموزش قانونگرایی در مدارس ۷۶	٧١
	٧٣
۲-۶- مشارکت و ضرورت آموزش مشارکت در مدارس	٧۶
	V۸
۲-۶-۱ تعریف مشارکت	V۸
۲-۶-۲ اهمیت مشارکت	<b>V</b> 9
۲-۶-۳ اهداف مشارکت و انواع آن	٨٠
۲-۶-۲ ابعاد مشارکت	۸۲
۲-۶-۵ تاریخ مشارکت و نظریههای اسلامی در مورد مشارکت	۸۳
۲–۶–۶– جلب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش	۸۵
۲-۶-۷ ضرورت توسعهی آموزش مشارکت مردمی در آموزش و پرورش	$\wedge \wedge$
۲-۶–۸ شیوههای آموزش مشارکت مردم در آموزش و پرورش بعضی کشورهای جهان ۹۰	٩.
۲-۶-۹ مشارکت مبنای آموزش	97
۲-۶-۱۰ راههای جذب مشارکت در آموزش و پرورش ایران و شیوههای آموزش آن	94
۲-۷- تحقیقات انجام شده در داخل و خارج کشور	٩۵
۲-۷-۱ تحقیقات انجام شده در داخل کشور	٩۵
۲-۷-۲ تحقیقات انجام شده در خارج کشور	١
<b>فصل سوم: روش تحقيق</b>	
۱۰۲ مقدمه	1.7
۳-۲- روش تحقیق	1.7
۳-۳- جامعهی آماری	1.7
۳-۴- نمونهی آماری و روش نمونهگیری	1.7
۳-۵- روش و ابزار جمعآوری دادهها	1.4

1.4	۳-۶- روایی و پایایی ابزار تحقیق
1.4	۳-۷- روشهای تجزیه و تحلیل دادهها
	فصل چهارم: یافتههای تحقیق
1.5	۷-۲ مقدمه
1.9	۲-۲- سوالات اصلی پرسشنامه
149	۴-۳- نتایج مربوط به تحلیل فرضیات پژوهش
	فصل پنجم: جمعبندی و نتیجهگیری و ارائه پیشنهادات
141	۵ – ۱ – مقدمه
147	۵-۲- نتیجهگیری از یافتههای تحقیق
101	۵-۳- ارائهی پیشنهادات براساس یافتهها و نتایج حاصل از پژوهش
104	۵-۲- پیشنهادات پژوهش
104	۵-۵- محدودیتهای پژوهش
	منابع و مأخذ
100	منابع فارسى
۱۵۸	منابع لاتين
109	پیوست (پرسشنامه)

# فهرست نمودار

شماره صفحه	عنوان
11.	نمودار ۴-۱: توزیع نمونه بر اساس مدرک تحصیلی
111	<b>نمودار ۲-۲:</b> نمودار دایرهای افراد نمونه بر حسب جنسیت
117	<b>نمودار ۴-۳:</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱
114	<b>نمودار ۴-۴:</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲
114	<b>نمودار ۴-۵</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۳
110	نمودار ۴-۶: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۴
119	<b>نمودار ۴-۷</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۵
117	<b>نمودار ۴-٪</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۶
114	<b>نمودار ۴-۹</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۷
119	<b>نمودار ۴-۱</b> ۰: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۸
17.	<b>نمودار ۴–۱۱</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۹
171	<b>نمودار ۴–۱۲</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۰
177	<b>نمودار ۴–۱۳</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۱
١٢٣	<b>نمودار ۴-۱۴</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۲
174	<b>نمودار ۴–۱۵</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۳
170	<b>نمودار ۴–۱۶</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۴
179	<b>نمودار ۴–۱۷</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۵
177	<b>نمودار ۴–۱۸</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۶
١٢٨	<b>نمودار ۴–۱۹</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۷
179	<b>نمودار ۴-۲۰</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۸
١٣٠	<b>نمودار ۴–۲۱:</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۱۹
171	<b>نمودار ۴-۲۲:</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۰
144	<b>نمودار ۴–۲۳</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۱
144	<b>نمودار ۴-۲۴</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۲

144	نمودار ۴-۲۵: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۳
170	نمودار ۴-۲۶: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۴
189	نمودار ۴-۲۷: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۵
177	<b>نمودار ۴–۲۸</b> : توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۶
١٣٨	نمودار ۴-۲۹: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۷
179	<b>نمودار ۲-۳۰:</b> توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۸
14.	نمودار ۴-۳۱: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۲۹
141	نمودار ۴-۳۲: توزیع پاسخ مردان و زنان به سوال ۳۰

# فهرست جداول

شماره مفحد	.1.:0
<b>شماره صفحه</b>	<b>عنوان</b> • برور در
**	<b>جدول ۲-۱</b> : اصول و مواد مربوط به حقوق آموزشی و پرورشی افراد در آموزش و
	پرورش ایران
۸V	<b>جدول ۲-۲</b> : اهمیت و ویژگی مشارکت اولیا و مربیان در فعالیتهای مدارس
1.4	<b>جدول ۳-۱</b> : نوع مدرسه و مدارس تحت پوشش
1.9	<b>جدول ۴-۱</b> : توزیع نمونه آمار به تفکیک میزان برخورداری مدارس
11.	<b>جدول ۴-۲</b> : توزیع نمونه اَماری به تفکیک مدرک تحصیلی
111	<b>جدول ۴-۳:</b> توزیع نمونه آماری به تفکیک جنسیت
117	<b>جدول ۴-۴:</b> آشنا ساختن دانش آموزان با مفاهیم قانونگرایی تا چه اندازه بر افزایش
	قانون گرایی در مدارس تاثیر میگذارد؟
115	<b>جدول ۴-۵</b> : استفاده از ابزارهای آموزشی از قبیل آموزش مکاتبهای تا چه اندازه بر
	افزایش قانون گرایی در مدارس تاثیر میگذارد؟
114	<b>جدول ۴-۶</b> : آشنا ساختن دانش آموزان با ضوابط و مقررات آموزشی . رفتاری در مدارس
	تا چه اندازه بر افزایش قانون گرایی در مدارس تاثیر می گذارد؟
110	<b>جدول ۴-۷:</b> استفاده از پیشنهادات دانش آموزان در تدوین مقررات انضباطی چه تاثیری
	بر آموزش قانون گرایی در مدارس دارد؟
118	<b>جدول ۴–۸</b> : فراهم آوردن امکاناتی از قبیل اینترنت در مدارس جهت امکان آشنایی دانش
	آموزان با تجارب سایر جوامع تا چه اندازه بر افزایش قانون گرایی در مدارس تاثیر
	می گذارد؟
117	<b>جدول ۴-۹</b> : اعتماد سازی مدارس در بین دانش آموزان تا چه میزان باعث افزایش
	مشارکت مردمی در مدارس می شود؟
114	<b>جدول ۴-۱:</b> آموزش دانش آموزان در ارتباط با تاثیر مشارکت مردمی در افزایش
	عملکرد مدارس تا چه اندازه باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می شود؟
119	<b>جدول ۴-۱۱</b> : استفاده از سیستمهای جدید مدیریتی تا چه میزان میتواند بر افزایش
	مشارکت مردمی در مدارس موثر باشد؟

17. **جدول ۴-۱۲:** استقرار ساختارهای مشارکتی در مدارس و دخیل کردن دانش آموزان در اداره این ساختارها تا چه حد باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می شود؟ جدول ۴-۱۳: استفاده از جلسات توجیهی مشترک با دانش آموزان و مربیان تا چه میزان 171 باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می گردد؟ جدول ۴-۱۴: آشنا سازی دانش آموزان با مبانی حقوق شهروندی تا چه میزان می تواند 177 باعث افزایش احترام به حقوق شهروندی باشد؟ جدول ۴-10: نهادینه سازی احترام به حقوق دانش آموزان در چهارچوب مقررات 174 آموزش و پرورش تا چه میزان می تواند باعث افزایش احترام به حقوق شهروندی باشد؟ جدول ۴-18: استفاده از مشاورین حقوقی جهت آشنا ساختن دانش آموزان با نحوه 174 روابط متقابل با محیط تا چه میزان در افزایش حقوق شهروندی موثر است؟ جدول ۴-۱۷: استفاده از آموزش علمی به ویژه بازدیدهای تخصصی از نهادهای مجری 170 رعایت حقوق شهروندی مانند راهنمایی و رانندگی و قوه قضائیه تا چه میزان در افزایش حقوق شهروندی موثر است؟ جدول ۴-۱۸: تا چه اندازه آشنا کردن دانش آموزان با آثار حقوق شهروندی می تواند در 179 ارتقاء گرایش آنها به حقوق شهروندی موثر باشد؟ جدول ۴-۱۹: تشکیل جلسات منظم با والدین در خصوص لزوم قانون گرایی درمدارس 177 تا چه میزان می تواند درافزایش قانون گرایی در مدارس موثر باشد؟ جدول ۲-۲: استفاده از کلاسهای آموزشی و توجیهی جهت والدین دانش آموزان تا چه 171 میزان باعث افزایش قانون گرایی در مدارس می گردد؟ 179 جدول ۴-۲۱: استفاده از ابزارهای اطلاع رسانی و ارتباط موثر مدارس با والدین تا چه ميزان باعث افزايش قانون گرايي مي گردد؟ جدول ۴-۲۲: فرهنگ سازی در مورد قانون گرایی در بین والدین و انتقال از طریق اولیا 14. به دانش آموزان تا چه میزان باعث افزایش قانون گرایی در مدارس میشود؟ 171 جدول ۴-۲۳: مشارکت والدین در تدوین مقررات مربوط به اداره مدارس تا چه میزان باعث افزایش قانون گرایی در مدارس می گردد؟ 147 جدول ۴-۲۴: تشکیل انجمن اولیا و مربیان در مدارس تا چه میزان باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می شود؟

177 **جدول ۴-۲۵:** اعتماد سازی مدیران مدارس در خصوص اثر بخشی برنامههای اَموزشی تا چه میزان بر افزایش مشارکت مردمی در مدارس موثر است؟ جدول ۴-۲۶: آموزش والدین دانش آموزان در خصوص اهمیت نقش مشارکت تا چه 144 میزان بر افزایش مشارکت مردمی موثر است؟ جدول ۴-۲۷: تشکیل بانک اطلاعاتی در خصوص توانمند سازی والدین دانش آموزان و 150 استفاده از یتانسیلهای موجود تا چه میزان باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می گردد؟ 189 جدول ۴-۲۸: استفاده از تبلیغات مناسب در ترغیب والدین در امر مشارکت در امورات مربوط به مدارس تا چه میزان باعث افزایش مشارکت مردمی در مدارس می گردد؟ جدول ۴-۲۹: تشکیل کلاسهای آموزشی در خصوص احترام به حقوق شهروندی ویژه 127 والدين تا چه اندازه در افزايش احترام به حقوق شهروندي در مدارس تاثير مي گذارد؟ جدول ۴-۳۰: تشكيل جلسات منظم با والدين و نهادينه سازي رعايت حقوق شهروندي تا 144 چه میزان باعث افزایش احترام به حقوق شهروندی می گردد؟ جدول ۴-۳۱: در اختیار قرار دادن الگوهای احترام به حقوق شهروندی به والدین جهت 189 آموزش فرزندان چه تاثیری بر افزایش احترام به حقوق شهروندی دارد؟ **جدول ۴-۳۲:** آشنا ساختن والدین با قوانین و مقررات آموزشی چه تاثیری بر افزایش 14. احترام به حقوق شهروندی دارد؟ 141 **جدول ۴–۳۳**: رعایت قوانین و مقررات در مدارس و انعکاس آثار آن به والدین چه تاثیری در افزایش احترام به حقوق شهروندی در مدارس دارد؟

# فصل اول (کلیات تحقیق)